

Atlas Obscura

Atlas Obscura

JOSHUA FOER, DYLAN THURAS
& ELLA MORTON

TRADUCERE DIN ENGLEZĂ DE FLORIN TUDDOSE

Lifestyle
PUBLISHING

Fericirea noastră începe atunci când
înțelegem că o viață fără uimire nu merită trăită.

– Abraham Joshua Heschel

CUPRINS

INTRODUCERE..... ix

EUROPA

Marea Britanie și Irlanda..... 2

ANGLIA 2 / IRLANDA 14 / IRLANDA DE NORD 17 / SCOȚIA 19

Europa de Vest..... 22

AUSTRIA 23 / BELGIA 29 / FRANȚA 31 / GERMANIA 41
GRECIA 48 / CIPRU 51 / ITALIA 51 / OLANDA 62
PORTUGALIA 66 / SPANIA 68 / ELVEȚIA 72

Europa Centrală și de Est..... 74

BULGARIA 74 / CROAȚIA 77 / CEHIA 77 / ESTONIA 78
UNGARIA 79 / LETONIA 81 / LITUANIA 82 / MACEDONIA 83
POLONIA 83 / ROMÂNIA 85 / FEDERAȚIA RUSĂ 88 /
SERBIA 94 / SLOVACIA 94 / UCRAINA 96

Scandinavia..... 99

DANEMARCA 99 / FINLANDA 102 / ISLANDA 103
NORVEGIA 105 / SUECIA 108

ASIA

Oriental Mijlociu..... 114

IRAN 114 / IRAK 116 / ISRAEL 117 / PALESTINA 119 / LIBAN 120
OMAN 121 / QATAR 121 / SIRIA 122
EMIRATELE ARABE UNITE 123 / YEMEN 124

Asia de Sud și Centrală..... 125

AFGHANISTAN 125 / BANGLADESH 127 / INDIA 128
KAZAHSTAN 136 / KIRGIZSTAN 136 / NEPAL 139 / PAKISTAN 139
SRI LANKA 141 / TURCIA 142 / TURKMENISTAN 143

Asia de Est..... 145

CHINA 145 / HONG KONG 151 / TAIWAN 152 / JAPONIA 153
COREEA DE NORD 163 / COREEA DE SUD 166

Asia de Sud-Est..... 168

BRUNEI 168 / CAMBODGIA 168 / INDONESIA 170 / LAOS 171
MALAYSIA 174 / MYANMAR 176 / FILIPINE 178 /
SINGAPORE 180 / THAILANDA 180 / VIETNAM 183

AFRICA

Africa de Nord..... 186

EGIPT 186 / LIBIA 191 / MAURITANIA 192 / MAROC 193
SUDAN 194 / TUNISIA 195

Africa de Vest..... 196

BENIN 196 / BURKINA FASO 196 / CAMERUN 198
GABON 198 / GHANA 199 / MALI 200 / NIGER 202
NIGERIA 203 / SENEGAL 204 / SIERRA LEONE 205
TOGO 205

Africa Centrală..... 206

REPUBLICA CENTRAFICANĂ 206 / CIAD 206
REPUBLICA DEMOCRATĂ CONGO 207
REPUBLICA CONGO 207

Africa de Est..... 208

ETIOPIA 208 / KENYA 210 / SUDANUL DE SUD 211
TANZANIA 211

Africa de Sud..... 213

ANGOLA 213 / MALAWI 213 / NAMIBIA 214
AFRICA DE SUD 216 / SWAZILAND 218 / ZAMBIA 219
ZIMBABWE 219

Insulele din Oceanul Indian și Sudul Oceanului Atlantic..... 220

MADAGASCAR 220 / SEYCHELLES 221
SFANTA ELENA, ASCENSION ȘI TRISTAN DA CUNHA 222

OCEANIA

Australia..... 226

Noua Zeelandă..... 240

Insulele Pacificului..... 245

FIJI 245 / INSULELE MARSHALL 245 / FEDERAȚIA STATELOR
DIN MICRONEZIA 246 / NAURU 248 / PALAU 248
PAPUA NOUA GUINEE 249 / SAMOA 250
INSULELE SOLOMON 252 / VANUATU 252

CANADA

Canada de Vest..... 256

ALBERTA 256 / COLUMBIA BRITANICĂ 258 / MANITOBA 261
TERITORIILE DIN NORD-VEST 261 / NUNAVUT 262
SASKATCHEWAN 264 / YUKON 265

Canada de Est..... 257

NEWFOUNDLAND ȘI LABRADOR 257 / NOVA SCOTIA 266
ONTARIO 269 / INSULA PRINȚUL EDUARD 273 / QUEBEC 274

SUA

Coasta de Vest..... 276

CALIFORNIA 276 / OREGON 288 / WASHINGTON 293

Cele patru colțuri și Sud-vestul..... 296

ARIZONA 296 / COLORADO 298 / NEVADA 300
NEW MEXICO 301 / TEXAS 305 / UTAH 309

Marile câmpii..... 311

IDAHO 311 / KANSAS 312 / MONTANA 313 / NEBRASKA 314
DAKOTA DE NORD 315 / OKLAHOMA 316
DAKOTA DE SUD 318 / WYOMING 318

Vestul mijlociu..... 319

ILLINOIS 319 / INDIANA 323 / IOWA 325 / MICHIGAN 327
MINNESOTA 328 / MISSOURI 330 / OHIO 332
WISCONSIN 334

Sud-estul..... 338

ALABAMA 338 / ARKANSAS 339 / FLORIDA 340
GEORGIA 343 / KENTUCKY 345 / LOUISIANA 345
MISSISSIPPI 348 / CAROLINA DE NORD 348
CAROLINA DE SUD 349 / TENNESSEE 351 / VIRGINIA 351

Atlanticul mijlociu..... 353

DELAWARE 353 / MARYLAND 355 / NEW JERSEY 356
NEW YORK 358 / PENNSYLVANIA 361
WASHINGTON, DC 366 / VIRGINIA DE VEST 365

New England..... 366

CONNECTICUT 366 / MAINE 367 / MASSACHUSETTS 371
NEW HAMPSHIRE 373 / RHODE ISLAND 374 / VERMONT 375

Alaska și Hawaii..... 376

AMERICA LATINĂ

America de Sud..... 383

ARGENTINA 383 / BOLIVIA 387 / BRAZILIA 390 / CHILE 396
COLUMBIA 399 / ECUADOR 402 / PERU 403 / URUGUAY 408
VENEZUELA 408

Mexic..... 412

America Centrală..... 420

BELIZ 421 / COSTA RICA 422 / EL SALVADOR 423
GUATEMALA 424 / HONDURAS 425 / NICARAGUA 425
PANAMA 426

Insulele Caraibe..... 426

BAHAMAS 426 / BERMUDE 427 / INSULELE CAYMAN 428
CUBA 428 / DOMINICA 431 / REPUBLICA DOMINICANĂ 432
GRENADA 433 / HAITI 433 / JAMAICA 435 / MARTINICA 436
MONTSERRAT 438 / PUERTO RICO 438 /
SAINT KITTS ȘI NEVIS 440 / SAINT MAARTEN 440 / TRINIDAD
ȘI TOBAGO 441 / SFANTUL VICENȚIU ȘI GRENADINELE 442

ANTARCTICA..... 443

MULȚUMIRI..... 452

INDEX..... 453

CREDITE FOTO..... 469

Bărci cu vâsle plutind pe lacul din interiorul sălzei Turda, România, la peste 106 m adâncime. În prezent parc subteran de amuzament, mina a produs sare din secolul al XI-lea până în anul 1930. Pagina 87.

INTRODUCERE

În 2009, când am lansat proiectul *Atlas Obscura*, scopul nostru a fost să alcătuim un catalog al tuturor locurilor, oamenilor și lucrurilor care ne uimesc. Recent, unul dintre noi a cutreierat Statele Unite ale Americii, timp de două luni, cu automobilul, în căutare de muzee minuscule și proiecte artistice excentrice, dar din afara lumii artelor. În același timp, celălalt se pregătea să plece într-o excursie de un an în Europa de Est. Căutam, de fapt, o cale de-a găsi locuri ciudate, neobișnuite, care nu se regăsesc, de regulă, în cuprinsul ghidurilor clasice de călătorie — genul de destinații care ne stimulează dorința de aventură, dar pe care nu le-am putea găsi fără un pont din partea cunoscătorilor. Mii de oameni din toată lumea s-au alăturat de-a lungul anilor acestui proiect colectiv, având contribuții directe la atlas. Această carte este doar o parte minusculă din ce a scos la iveală comunitatea noastră.

S-ar putea ca *Atlas Obscura* să pară un ghid de călătorie, dar nu este așa ceva. Site-ul și cartea de față sunt un soi de cameră a minunilor, un cabinet al curiozităților, menit să inspire deopotrivă pofta de-a afla mai multe și dorul de ducă. Multe dintre locurile despre care scriem aici nu sunt în niciun caz „destinații turistice” și nu trebuie tratate ca atare. Altele sunt atât de inaccesibile, de periculoase sau (cel puțin într-un caz) atât de adânc îngropate, încât puțini cititori vor avea vreodată șansa să le viziteze. Dar ele există și împart cu noi aceeași planetă ciudată și extraordinară.

Cartea de față nu ar fi apărut fără ajutorul incomparabilei și neobositei Ella Morton, care a petrecut ultimii patru ani cercetând, scriind și meșteșugind obiectul fizic pe care îl țineți acum în mâini. Cum nu ar fi existat nici fără incredibila noastră comunitate de utilizatori, exploratori și colaboratori. Voi, cei care ați adăugat atlasului un loc și cei care ați adus o observație sau ați trimis o fotografie, sunteți coautori. Vă mulțumim. Noi am încercat să verificăm acuratețea tuturor datelor din cuprinsul acestor pagini, dar, chiar și așa, vă rugăm să nu vă rezervați bilete pentru nicio destinație înainte de-a întreprinde propria cercetare. Sau rezervați-vă! Dar să fiți pregătiți de aventură.

Ne întrebăm adesea cât de mare ar putea fi o antologie cu adevărat exhaustivă a minunilor și curiozităților acestei lumi. Conținutul cărții este limitat din rațiuni de economie a tiparului și de dimensiunile paginii tipărite. Dar nici măcar site-ul nostru, liber de asemenea constrângeri, nu va putea fi vreodată complet. Rămâne de conceput un *Atlas Obscura* la fel de exhaustiv ca însăși lumea, întrucât minunății putem găsi oriunde suntem dispuși să le căutăm.

Joshua Foer și Dylan Thurau
coautorii *Atlasului Obscura*

Europa

Marea Britanie și Irlanda

ANGLIA / IRLANDA / IRLANDA DE NORD
SCOȚIA

Europa de Vest

AUSTRIA / BELGIA / FRANȚA / GERMANIA / GRECIA
CIPRU / ITALIA / OLANDA / PORTUGALIA
SPANIA / ELVEȚIA

Europa Centrală și de Est

BULGARIA / CROAȚIA / CEHIA
ESTONIA / UNGARIA / LETONIA / LITUANIA / MACEDONIA
POLONIA / ROMÂNIA / FEDERAȚIA RUSĂ / SERBIA / SLOVACIA / UCRAINA

Scandinavia

DANEMARCA / FINLANDA / ISLANDA
NORVEGIA / SUECIA

ANGLIA

LEBĂDA DE ARGINT

NEWGATE, DURHAM

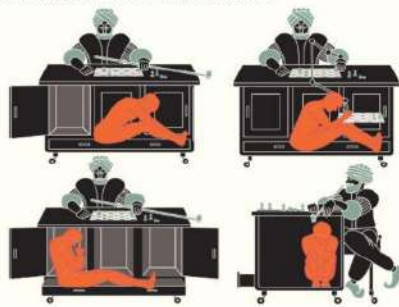
Acest automat muzical straniu reproduse o lebedă în mărime naturală plutind pe un heleșteu confecționat din fibră de sticlă. Creată în anul 1770, mașinăria folosește trei mecanisme ce produc un moment muzical liniștitor care durează 40 de secunde, asemănător muzicii clopotelor. Când sistemul este acționat, lebăda își mișcă gâtul într-o parte și-n cealaltă pentru a-și curăța penele înainte de a-și scufunda capul în lac pentru a prinde un peștișor.

Expusă inițial la Muzeul Mecanic al bijutierului britanic James Cox, lebăda a fost cumpărată de colecționarul John Bowes în 1872. iar în prezent face parte din colecția Muzeului Bowes — un castel franțuzesc din nordul Angliei.

Muzeul Bowes, Newgate. Un custode al muzeului activează demonstrativ lebăda în fiecare zi la ora 14:00. Muzeul Bowes se găsește la 27,4 km de gara Darlington, situată la 2 ore și 30 de minute de călătorit cu trenul, pornind din Londra. De la gară la muzeu se poate ajunge cu autobuzul. ☎ 54.542142 📍 1.915462 ➡

➔ **Mașini care merg, mănâncă, se mișcă**

Figurine mecanice sau automate care se mișcă straniu, de parcă ar avea viață, există de secole, însă moda lor a cunoscut apogeul în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea.

De fapt, „turcul” era controul de un om.

Construit în 1770, „Turcul” a fost una dintre cele mai impresionante astfel de mașini: un bărbat acționat mecanic, cu turban, dispus să joace șah cu oricine dorea. Mașinăria a făcut înconjurul lumii, învingând adversari precum Napoleon Bonaparte și Benjamin Franklin. La începutul secolului al XIX-lea, aparența inteligentă și abilitățile Turcului au zăpăcit audiența, iritându-i pe sceptici, care bănuiau existența unei șmecherii.

În cele din urmă, observatorii așeri — printre care și Edgar Allan Poe, care a înălțat Turcul în Virginia, în anul 1835 — au descoperit secretul. Biroul pe care stătea tabla de șah ascundea, îngheșuit, un om, maestrul al șahului, care, la lumina lumânării, mișca brațul Turcului printr-o părgăhie și ținea socotela mutărilor pe propria tablă. Turcul era doar o farsă elaborată.

În timp ce Turcul îi supăra pe adversari, adevăratele automate îi bucurau pe privitorii cu

mișcările lor realiste. Rața care digeră, creată în 1730 de Jacques de Vaucanson, dădea din aripi și din cap, mânca grâușușe, după care defeca. Procesul digestiv nu era autentic — spatele raței conținea un rezervor ce căcăreze din care curgea o cantitate raportată la numărul grăunțelor „mâncate”. Înși era doar un prim pas spre ceea ce Vaucanson spera să fie, într-o bună zi: o mașină digestivă autentică.

Împreună cu cei doi fii ai săi, Pierre Jaquet-Droz a petrecut șase ani, începând din 1768, meșterind Muzicanta, Desenatorul și Scritorul, un trio de păpuși expus, în prezent, la Muzeul elvețian de Artă și Istorie. Muzicanta cânta la o orgă, pieptul ei, minând respirația, cobora și se ridică, iar corpul imita mișcările unui pianist pasional. Desenatorul și Scritorul, îmbrăcați la fel, în cămăși dantelate cu mâneci aurii din satin și manți din catifea

roșie, stăteau, fiecare, la câte un birou. În timp ce Desenatorul lucra la una dintre cele patru imagini programate, printre care portretul lui Ludovic al XV-lea și un câine, Scritorul înmuia pana de gâscă în călimară pentru a scrie texte personalizate de până la 40 de cuvinte. Oamenii cu aburi au făcut furori la sfârșitul anilor 1800, începând cu modelul în vârstă de 22 de ani, din 1868, al lui Zadoc Dederick, din New Jersey: un bărbat de 236 cm, care purta joben și trăgea o șaretă. Abdomenul voluminos al bărbatului adăpostea un boiler care producea suficientă energie încât să pună în

mișcare toată mașinăria, piesă cu piesă.

Versiunea canadianului George Moore, din 1893, nu avea șaretă, măsura 2 m și semăna cu un cavaler medieval. Dintr-o nară îi ieșea o țevă de evacuare, lăsând impresia că bărbatul expira aburi când mergea. Deplasarea sa era limitată de un factor esențial: fiind atașat unui ax orizontal de stabilizare, se putea mișca doar în cerc.

Tigrul lui Tipu, reprezentare fidelă a vrăjmeziei dintr-un locuitor al Indiei și colonizării britanice din secolul al XVIII-lea, este o jucărie furtivă în India, acționată printr-o manivelă. Obiectul înfățișează un tigru așăfingând un ofițer britanic neajutorat. După ce se activează manivela, cu ultimele sale puteri, ofițerul ridică brațul stâng, încercând să-și protejeze fața de stacul fierii. Mișcarea în sus și-n jos a brațului împinge aer prin două perchi de foale. Sunetele astfel rezultate — mârâiturile animalului și tânguțiile unui om aflat în chinurile morții — nu lasă nicio umbră de îndoielă asupra demodământului înfruntării. Piesa este expusă la Muzeul Victoria și Albert.

Tigrul lui Tipu, imortalizat în toată umbră ospăț.

GRĂDINA OTRĂVURILOR

ALNWICK, NORTHUMBERLAND

Pentru a intra în grădina otrăvurilor trebuie mai întâi să găsești un ghid care să deschidă porțile negre din fier, decorate cu un craniu și oase albe și cu mesajul amenințator: „Aceste plante pot ucide”.

Inspirată de grădinile otrăvite din Padova secolului al XVI-lea, în care membrii familiei Medici le plănuiau dușmanilor o moarte chinătoare, ducă de Northumberland a creat în 2005 această grădină dedicată integral plantelor otrăvitoare sau care provoacă halucinații.

Ducea Jane Percy este un proprietar neobișnuit. Soțul ei a

devenit duce de Northumberland neașteptat, în 1995, în urma decesului fratelui său, familia moștenind, printre altele, și castelul Alnwick. Plimbându-se prin grădinile sofisticate, ducesa proaspăt imobilată a decis să transforme o secțiune neglijată, dar îmbelșugată de verdeată, în ceva altădată deopotrivă tradițional și periculos. În grădină, care se întinde pe o suprafață de peste 60 ha, se găsesc fântâni artizanale, o livadă de vișini, un labirint din bambus și o uriașă casă suspendată în copaci.

Această grădină atent aranjată conține în jur de 100 de plante capabile să stimuleze, să intoxice, să îmbolnăvească și să ucidă. Ghizii povestesc despre proprietățile periculoase ale acestora, în timp ce se asigură că vizitatorii au înțeles

cea mai strictă regulă a locului: „Nu atingei, nu miroșiți!”. Macul, canabisul, ciupercile halucinogene și stricnina letală se numără printre plantele cu aspect inocent. Dat fiind pericolul acestei flore (unele plante pot ucide sau îmbolnăvi printr-o singură atingere), există plante închise în cuști, iar grădina este supravegheată 24 de ore din 24. **Denwick Lane, Alnwick. Grădina este deschisă publicului din martie până în octombrie.** ☎ 55.414098 ☎ 1.700515

Strychnos nux-vomica are în componență stricnină, care poate provoca greață puternică, spume la gură, spasme musculare și moartea.

Dacă este ingerată, lăcrășimura poate provoca dureri abdominale, vomă, înetinirea ritmului cardiac și vedere încețoșată.

Ciupercile „magice” pot declanșa stări de euforie, pot produce modificări ale percepției timpului și halucinații.

Conium maculatum, mai cunoscută sub numele de cuișoară, este planta cu care a fost ucis Socrate.

TUNELURILE WILLIAMSON

LIVERPOOL, MERSEYSIDE

Între anii 1810 și 1840, la insistențele lui Joseph Williamson, un excentric proprietar al unei fabrici de tutun, retras din activitate, o armată de muncitori au săpat o rețea extinsă de tuneluri sub orașul Liverpool. Scopul acestora rămâne neclar: zvonurile spun că religia lui Williamson promova ideea supraviețuirii sfârșitului lumii, iar tunelurile ar fi servit de adăpost lui și familiei sale în cazul venirii Apocalipsei. După spusele lui Tamer, Williamson era un filantrop altruist care pur și simplu încerca să dea de lucru cât mai multor bărbați de-abia lăsați la vatră după Războaielor Napoleoniene. Dorința acestui om de-a cere unor muncitori să îmbrace în cărămidă tuneluri proaspăt săpate rămâne învăluită în mister.

Proiectul subteran a fost oprit după moartea lui Williamson, survenită în 1840. Tunelurile au fost umplute cu apă, moloz și deșeuri. În această stare au rămas până în anii 1990, când locuitorii orașului s-au organizat în asociații caritabile cu scopul de-a permite accesul publicului larg în tuneluri. Astăzi există un circuit pe una dintre secțiuni, iluminată în mod spectaculos. **Williamson Tunnels Heritage Centre, The Old Stable Yard, Smithdown Lane, Liverpool.** ☎ 53.403801 ☎ 2.958444

CĂRȚILE ÎNLĂNȚUITE DE LA CATEDRALA HEREFORD

HEREFORD, HEREFORDSHIRE

Această catedrală deține două minuni medievale: o bibliotecă de cărți rare, înlănțuite, precum și una dintre prizele hărții ale lumii.

Înainte de inventarea tiparului, în Evul Mediu, volumele de drept și religie erau rare și valoroase. La Catedrala Hereford, hoții erau descurajați prin legarea cărților cu lanțuri de puițe, amovane și bircurile de studiu.

Biblioteca înlănțuită a fost înființată în anul 1611, odată cu mutarea la Lady Chapel a unei colecții de cărți transcrie și legate manual. Majoritatea acestora datează dinainte de anul 1100, dar cel mai vechi volum achiziționat, *Evangelhiile Hereford*, a fost realizat în jurul anului 800.

Harta medievală a lumii depozitată în Catedrala Hereford întărește trei continente: Europa, Asia și Africa. La periferiile încă neexplorate ale acestora sunt desenați dragoni de foc, oameni cu figuri de câini, oameni care supraviețuiesc doar cu aroma

merelor și Monocoli, o specie de creaturi mitologice care se feresc de soare la umbra propriilor picioare.

Harta de 1,5x1,4 m a fost creată în jurul anului 1300 și reprezintă un ajutor pentru studiul geografiei, istoriei și religiei. Lipsa de informații confirmate asupra geografiei Asiei și Africii nu l-a împiedicat pe realizatorul ei să umple golurile bazându-se pe zvonuri, mitologie și imaginație — așa se explică de ce etopianii sunt reprezentați cu patru ochi.

5 College Cloisters, Cathedral Close, Hereford. Catedrala se găsește la 3 ore și 30 de minute de mers cu trenul de la Londra și la 15 minute de mers pe jos de la gara din Hereford. ☎ 52.053613 ☎ 2.714945

ÎN NORDUL ANGLIEI MAI PUTEȚI GĂSI:

Magnezitul de la Stretley

Hartfordpool - această centrală chimică desafectată de pe țărmul Mării Nordului este o ruină industrială spectaculoasă.

Sanctuarul de pietre de la Beverly

Beverly - refugiu pentru tâlhari de toate fețele, pietele delimitază o zonă sacră în care Biserica îi proteja pe hoști și pe bandiți.

CEASUL MECANIC DE LA CATEDRALA SALISBURY

SALISBURY, WILTSHIRE

Orologiul mecanic al catedralei din Salisbury este vechi, dar întrebarea care se pune este anume cât de vechi ar fi. Dacă într-adevăr a fost construit în 1386, așa cum cred mulți specialiști, atunci înseamnă că este cel mai vechi ceas care funcționează din lume.

Acest ceas fără cadran a introdus conceptul de ore standard în Salisbury, înlocuind orientarea după anotimpuri, specifică perioadei de folosire a ceasului solar. Suna din oră în oră, amintind locuitorilor să vină la liturghie, dar asigurând și o desfășurare firească a zilelor.

După ce a fost descoperit în turnul catedralei, în anul 1928, a fost dezasamblat și restaurat. Azi nu mai dăgâne, dar în rest funcționează la fel ca acum 600 de ani, anunțând orele pe culoarul nordic al naosului.

Catedrala Salisbury, 33 The Close, Salisbury. Nouăzeci de minute cu trenul din Londra (Waterloo). Catedrala este la 10 minute de mers pe jos de la stația Salisbury. ☎ 51.064933 ☎ 1.797677

Orologiul de 600 de ani din Salisbury ar putea fi cel mai vechi ceas care funcționează din lume.

